

ЦИЉЕВИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

1 СВЕТ БЕЗ СИРОМАШТВА

ОКОНЧАТИ СИРОМАШТВО СВДА И У СВИМ ОБЛИЦИМА

- 1.1 До 2030. искоренити екстремно сиромаштво свуда и за све људе, тренутно се мери као људи који живе са мање од 1,25 долара на дан.
- 1.2 До краја 2030. најмање за половину смањити број мушкараца, жена и деце свих узраста који живе у било ком облику сиромаштва, према националним дефиницијама сиромаштва.
- 1.3 Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих.
- 1.4 До 2030. обезбедити да сви мушкарци и жене, а посебно сиромашни и рањиви, имају једнака права на економске ресурсе, као и приступ основним услугама, власништву и управљању земљиштем, односно другим облицима својине, наследству, природним богатствима, одговарајућим новим технологијама и финансијским услугама, укључујући микрофинансирање.

- 1.5 До 2030. изградити отпорност сиромашних и оних у рањивим ситуацијама те смањити њихову изложеност и рањивост од екстремних климатских догађаја, као и других економских, друштвених и еколошких шокова и катастрофа.
- 1.a Осигурати значајну мобилизацију ресурса из различитих извора, између осталог и кроз повећану развојну сарадњу, како би се обезбедила адекватна и предвидљива средства за земље у развоју, посебно најмање развијене земље, да имплементирају програме и политике за окончање свих облика сиромаштва.
- 1.6 Креирати јасне оквире политика на националном, регионалном и међународном нивоу, засноване на развојним стратегијама за борбу против сиромаштва и родну осетљивост, како би се подржало убрзано инвестирање у акције на искорењивању сиромаштва.

2 СВЕТ БЕЗ ГЛАДИ

ОКОНЧАТИ ГЛАД, ПОСТИЋИ БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ И ПОБОЉШАНУ ИСХРАНУ И ПРОМОВИСАТИ ОДРЖИВУ ПОЉОПРИВРЕДУ

- 2.1. До 2030. окончати глад и осигурати приступ свим људима, а посебно сиромашнима и лицима у рањивим околностима, укључујући одојчад, безбедној, нутритивној и довољној исхрани током целе године.
- 2.2. До 2030. окончати све облике неухрањености, уз постизање, до 2025. године, међународно договорених циљева који се односе на заостајање у телесном развоју код деце млађе од 5 година, и усмерити пажњу на нутритивне потребе адолесценткиња, трудница и дојиља те старијих лица.
- 2.3. До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде.
- 2.4. До 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла.

- 2.5. До краја 2020. održavati genetsku raznolikost semena, kultivisanih biljaka i uzgajanih i domaћih životinja, odnosno њихових сродних дивљих врста, између осталог и преко правилно вођених и разноврсних банака семена и биљака на националним, регионалним и међународном нивоу, и обезбедити приступ користима, односно правично и равноправно дељење користи које проистичу из коришћења генетских ресурса и са њима повезаних традиционалних облика знања, а према међународном договору.
- 2.a Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама.
- 2.б Исправити и спречити трговинска ограничења и деформације на пољопривредним тржиштима у свету, укључујући кроз истовремено елиминисање свих врста извозних субвенција у пољопривреди и свих извозних мера са еквивалентним ефектом, у складу са мандатом из Развојне агенде из Дохе.
- 2.ц Усвојити мере које ће обезбедити правилно функционисање тржишта прехранбених производа и њихових деривата и олакшати правовремени приступ тржишним информацијама, укључујући и резерве хране, како би се ограничила екстремна нестабилност цена хране.

3 ДОБРО ЗДРАВЉЕ

ОБЕЗБЕДИТИ ЗДРАВ ЖИВОТ И ПРОМОВИСАТИ БЛАГОСТАЊЕ ЗА СВЕ ЉУДЕ СВИХ ГЕНЕРАЦИЈА

- 3.1 До 2030. смањити глобалну стопу смртности код мајки на мање од 70 на 100.000 живорођених.
- 3.2 До 2030. окончати смртне случајеве који се могу спречити код новорођенчади и деце млађе од 5 година, где ће све земље имати за циљ смањење неонаталне смртности на не више од 12 на 1.000 живорођених и смртности деце испод 5 година на не више од 25 на 1.000 живорођених.
- 3.3 До 2030. окончати епидемије АИДС-а, туберкулозе, маларије и занемарених тропских болести и борити се против хепатитиса, болести које се преносе водом и осталих заразних болести.
- 3.4 До 2030. смањити за једну трећину превремени морталитет од непреносивих болести кроз превенцију и лечење и промовисати ментално здравље и благостање.
- 3.5 Појачати превенцију и лечење од злоупотребе супстанци, укључујући и злоупотребу наркотика и штетну употребу алкохола.
- 3.6 До 2020. на глобалном нивоу преполовити број смртних случајева и повреда узрокованих саобраћајним несрећама.
- 3.7 До 2030. обезбедити универзални приступ услугама које се односе на полну и репродуктивну здравствену заштиту укључујући планирање породице, информисање и образовање, као и интеграцију репродуктивног здравља у националне стратегије и програме.

- 3.8 Постићи универzalни obухват zdravstvenom zaštitom, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и јефтиних основних лекова и вакцина за све.
- 3.9 До 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења и контаминације ваздуха, воде и земљишта.
- 3.a Појачати примену «Оквирне конвенције Светске здравствене организације о контроли дувана» у свим земљама, према потребама.
- 3.6 Подржати истраживања и развој вакцина и лекова за преносиве и непреносиве болести које примарно погађају земље у развоју, обезбедити доступност јефтиних основних лекова и вакцина у складу са „Декларацијом из Дохе о Споразуму о трговинским аспектима права интелектуалне својине (ТРИПС) и јавном здрављу“, којом се потврђује право земаља у развоју да у потпуности користе одредбе „Споразума о трговинским аспектима права интелектуалне својине“ и односе на флексибилност у погледу заштите јавног здравља и, посебно, обезбеђују доступност лекова за све.

4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ

ОБЕЗБЕДИТИ ИНКЛУЗИВНО И ПРАВЕДНО КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ И ПРОМОВИСАТИ МОГУЋНОСТ ЦЕЛОЖИВОТНОГ УЧЕЊА ЗА СВЕ

- 4.1 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и делотворним исходима учења.
- 4.2 До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање.
- 4.3 До 2030. обезбедити једнаку доступност јефтиног и квалитетног техничког, стручног и терцијарног образовања, укључујући универзитетско, за све жене и мушкарце.
- 4.4 До 2030. године значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне вештине, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.
- 4.5 До краја 2030. елиминисати родну неједнакост у образовању и обезбедити једнак приступ свим нивоима образовања и стручном оспособљавању за рањиве групе, укључујући особе са инвалидитетом, аутохтоно становништво и децу у рањивим ситуацијама.
- 4.6 До краја 2030. обезбедити да сви млади и знатан део одраслих (мушкараца и жена) постигну језичку и нумеричку писменост.

- 4.7** До краја 2030. обезbedити да сви ученици стекну знања и вештине potrebne за промовисање одрживог развоја, између осталог и путем едукације о одрживом развоју и одрживим стилovima живота, људским правима, родној равноправности, као и о промовисању културе мира и ненасиља, припадности глобалној заједници и поштовања културне разноликости и доприноса културе одрживом развоју.
- 4.a** Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деци, особама са инвалидитетом и родним разликама, те омогућити безбедна, ненасилна, инклузивна и делотворна окружења за учење за све.
- 4.6** До краја 2020. на глобалном нивоу проширити број стипендија које су доступне земљама у развоју, посебно најмање развијеним земљама, малим острвским државама у развоју и афричким земљама, за похађање вишег образовања, укључујући стручну обуку и информационе и комуникационе технологије, као и техничке, инжењерске и научне програме, у развијеним земљама и осталим земљама у развоју.
- 4.ц** До 2030. значајно повећати број квалификованих учитеља, између осталог и кроз међународну сарадњу за обуку учитеља у земљама у развоју, посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју.

5 РОДНА РАВНОПРАВНОСТ

ПОСТИЋИ РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ И ОСНАЖИВАТИ СВЕ ЖЕНЕ И ДЕВОЈЦИЦЕ

- 5.1 Окончати свуда и све облике дискриминације против жена и девојчица.
- 5.2 Елиминисати све облике насиља над женама и девојчицама у јавној и приватној сфери, укључујући трговину људима, и сексуалну и друге облике експлоатације.
- 5.3 Елиминисати све штетне праксе као што су дечији, рани и насилни бракови и сакаћење женских гениталија.
- 5.4 Препознати и вредновати неплаћено старање и рад у домаћинству кроз обезбеђивање јавних услуга, инфраструктуре и политике социјалне заштите, те кроз промовисање заједничке одговорности у домаћинству и породици, на национално прикладан начин.
- 5.5 Обезбедити да жене у потпуности и ефективно учествују и имају једнаке могућности за руковођење на свим нивоима доношења одлука у политичком, привредном и јавном животу.

- 5.6 Обезбедити универzalnu dostupnost seksualnog i reprodukativnog zdravlja i reprodukativnih prava, kako je dogovoreno u skladu sa „Програмом акције Међународне конференције о становништву и развоју“ и „Пекиншком платформом за акцију“, односно са документима који су настали као резултат њихових аналитичких конференција.
- 5.a Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наслеђу и природним ресурсима, у складу са националним законима.
- 5.6 Повећати употребу иновативних технологија, посебно информационих и комуникационих технологија, како би се промовисало оснаживање жена.
- 5.ц Усвојити и оснажити добру политику и извршно законодавство за промовисање родне равноправности и оснаживање свих жена и девојчица на свим нивоима.

6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УСЛОВИ

ОБЕЗБЕДИТИ САНИТАРНЕ УСЛОВЕ И ПРИСТУП ПИЈАЋОЈ ВОДИ ЗА СВЕ

- 6.1 До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све.
- 6.2 До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у рањивим ситуацијама.
- 6.3 До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу.
- 6.4 До 2030. битно повећати ефикасност коришћења воде у свим секторима и обезбедити одрживу експлоатацију воде и снабдевање слатком водом како би се одговорило на несташицу воде и у знатној мери смањило број људи који се суочавају са несташицом воде.

- 6.5 До 2030. спровести интегрисано управљање водним ресурсима на свим нивоима, укључујући кроз прекограничну сарадњу, ако је то потребно.
- 6.6 До 2020. године заштити и обнављати екосистеме везане за воду, укључујући планине, шуме, мочваре, реке, аквифере и језера.
- 6.a До 2030. проширити међународну сарадњу са земљама у развоју и подршку тим земљама у стварању капацитета за активности и програме везане за воду и санитарне услове, укључујући прикупљање воде, десалинацију, ефикасно коришћење воде, третман отпадних вода, рециклирање и технологије поновне употребе воде.
- 6.6 Подржати и појачати учешће локалних заједница у унапређивању управљања водом и санитаријама.

7 ДОСТУПНА И ОБНОВЉИВА ЕНЕРГИЈА

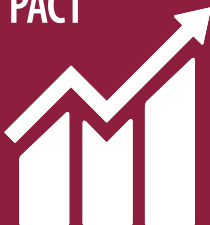

ОСИГУРАТИ ПРИСТУП ДОСТУПНОЈ, ПОУЗДАНОЈ, ОДРЖИВОЈ И МОДЕРНОЈ ЕНЕРГИЈИ ЗА СВЕ

- 7.1 До 2030. обезбедити универзални приступ јефтиним, поузданим и модерним енергетским услугама.
- 7.2 До краја 2030. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу.
- 7.3 До краја 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.
- 7.a До краја 2030. унапредити међународну сарадњу како би се олакшао приступ истраживању и технологији чисте енергије, укључујући обновљиву енергију, енергетску ефикасност и напредну и чистију технологију фосилних горива, и промовисати инвестирање у енергетску инфраструктуру и технологију чисте енергије.
- 7.6 До краја 2030. проширити инфраструктуру и унапредити технологију за снабдевање модерном и одрживом енергијом за све у земљама у развоју, а посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју, државама у развоју које немају приступ мору, у складу са њиховим програмима подршке.

8 ДОСТОЈАНСТВЕН РАД И ЕКОНОМСКИ РАСТ

ПРОМОВИСАТИ КОНТИНУИРАН, ИНКЛУЗИВАН И ОДРЖИВ ЕКОНОМСКИ РАСТ, ПУНУ И ПРОДУКТИВНУ ЗАПОСЛЕНОСТ И ДОСТОЈАНСТВЕН РАД ЗА СВЕ

- 8.1 Одржати економски раст по глави становника у складу са националним околностима, а у најнеразвијенијим земљама одржати раст бруто домаћег производа на нивоу од најмање 7 одсто годишње.
- 8.2 Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе.
- 8.3 Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући кроз приступ финансијским слугама.
- 8.4 Прогресивно унапредити, до 2030, глобалну ефикасност ресурса у потрошњи и производњи и уложити напоре да се економски раст раздвоји од деградације животне средине у складу са 10-годишњим оквиром програма одрживе потрошње и производње, уз водећу улогу развијених земаља.
- 8.5 До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности.

- 8.6 До 2020. битно смањити удео младих који који нису запослени нити у процесу образовања или обуке.
- 8.7 Предузимање хитних и ефикасних мера за искорењивање присилног рада; окончати савремено ропство и трговину људима и обезбедити забрану и отклањање најгорих облика дечијег рада, укључујући регрутовање и коришћење деце војника, а до краја 2025. године дечији рад у свим његовим облицима.
- 8.8 Заштитити радна права и промовисати безбедно и сигурно радно окружење за све раднике, укључујући раднике мигранте, а посебно жене мигранте, и оне који раде опасне послове.
- 8.9 До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.
- 8.10 Јачати капацитете домаћих финансијских институција како би се подстицала и ширила доступност банкарских, осигуравајућих и финансијских услуга за све.
- 8.a Повећати подршку „Помоћи за трговину“ за земље у развоју, посебно за најмање развијене земље, између осталог и преко „Унапређеног интегрисаног оквира за питања трговинско-техничке помоћи најмање развијеним земљама“.
- 8.6 До 2020. развити и операционализовати глобалну стратегију за запошљавање младих и применити „Глобални пакт за запошљавање“ Међународне организације рада.

9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈЕ И ИНФРАСТРУКТУРА

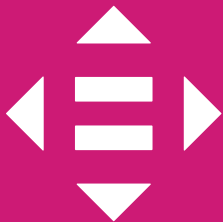
ИЗГРАДИТИ ОТПОРНУ ИНФРАСТРУКТУРУ, ПРОМОВИСАТИ ИНКЛУЗИВНУ И ОДРЖИВУ ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈУ И ПОДСТИЦАТИ ИНОВАЦИЈЕ

- 9.1 Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтиним и једнаком приступу за све.
- 9.2 Промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и до 2030. значајно повећати удео индустрије у стопи запослености и бруто домаћем производу, у складу са националним околностима, а у најмање развијеним земљама удвостручити њен удео.
- 9.3 Повећати приступ малих индустријских и осталих предузећа финансијским услугама, посебно у земљама у развоју, што обухвата и повољне кредите, и повећати њихову интеграцију у ланце вредности и у тржишта.
- 9.4 До 2030. унапредити инфраструктуру и прилагодити индустрије како би постале одрживе, уз већу ефикасност у коришћењу ресурса и већим усвајање чистих и еколошки исправних технологија и индустријских процеса, при чему ће све земље предузети активности у складу са својим одговарајућим капацитетима.

- 9.5. Унапредити научна истраживања, побољшати технолошке могућности индустријских сектора у свим земљама, посебно земљама у развоју, што подразумева да се до 2030. подстичу иновације и значајно повећа број запослених у области истраживања и развоја на 1 милион људи, као и да се повећа јавна и приватна потрошња за истраживање и развој.
- 9.a Олакшати развој одрживе и отпорне инфраструктуре у земљама у развоју кроз унапређивање финансијске, технолошке и техничке подршке афричким земљама, најмање развијеним земљама, земљама у развоју које немају излаз на море и малим острвским државама у развоју.
- 9.6 Подржати развој домаће технологије, истраживања и иновација у земљама у развоју, укључујући осигурање погодног окружења у погледу политика за, између осталог, индустријску диверсификацију и додатну вредност роба.
- 9.ц Значајно повећати приступ информационим и комуникационим технологијама и уложити напоре да се обезбеди универзалан и приуштив приступ интернету у најмање развијеним земљама до 2020.

10 СМАЊЕЊЕ НЕЈЕДНАКОСТИ

СМАЊИТИ НЕЈЕДНАКОСТ УНУТАР И ИЗМЕЂУ ДРЖАВА

- 10.1 До 2030. прогресивно постићи и одржати раст дохотка доњих 40 одсто становништва по стопи вишој од националног просека.
- 10.2 До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.
- 10.3 Осигурати једнаке могућности и смањити неједнакост исхода, укључујући елиминисањем дискриминаторних закона, политика и пракси и промовисањем одговарајућег законодавства, политика и деловања у том погледу.
- 10.4 Усвојити политике, посебно фискалну политику и политике у области плата и социјалне заштите, и прогресивно постићи већу равноправност.
- 10.5 Побољшати регулисање и праћење глобалних финансијских тржишта и институција те појачати примену тих прописа.

- 10.6. Обезбедити јачу заступљеност и глас земаља у развоју у доношењу одлука у глобалним међународним економским и финансијским институцијама у циљу стварања ефикаснијих, поузданијих, одговорнијих и легитимнијих институција.
- 10.7 Олакшати уређену, безбедну, регуларну и одговорну миграцију и мобилност људи, укључујући примену планираних и добро вођених миграционих политика.
- 10.а Примењивати принцип специјалног и диференцијалног третмана за земље у развоју, посебно за најмање развијене земље, у складу са споразумима Светске трговинске организације.
- 10.6 Подстицати званичну развојну помоћ и финансијске токове, укључујући директне стране инвестиције, за државе у којима постоји највећа потреба, а посебно за најмање развијене земље, афричке земље, мале острвске државе у развоју и земље у развоју које немају излаз на море, у складу са њиховим националним плановима и програмима.
- 10.ц До 2030. снижити на мање од 3 одсто трошкове трансакција за дознаке миграната и елиминисати токове дознака са трошковима вишим од 5 одсто.

11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ

УЧИНИТИ ГРАДОВЕ И ЉУДСКА НАСЕЉА ИНКЛУЗИВНИМ, БЕЗБЕДНИМ, ОТПОРНИМ И ОДРЖИВИМ

- 11.1 До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама те унапредити услове у нехигијенским насељима.
- 11.2 До 2030. обезбедити приступ сигурним, приступачним, доступним и одрживим транспортним системима за све, побољшањем безбедности на путевима, пре свега проширењем јавног превоза, с посебном пажњом на потребе оних у рањивим ситуацијама, женама, деци, особама са инвалидитетом и старијим лицима.
- 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама.
- 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина.
- 11.5 До 2030. значајно смањити број смртних случајева и број угрожених људи и значајно смањити директне економске губитке у односу на глобални бруто домаћи производ изазван катастрофама, укључујући и оне повезане са водом, усмеравајући пажњу на заштиту сиромашних и оних у рањивим ситуацијама.

- 11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, укључујући посебну пажњу о квалитету ваздуха и управљању отпадом на општинском и другим нивоима.
- 11.7 До краја омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом.
- 11.a Подржати позитивне економске, социјалне и еколошке везе између урбаних, периферних и руралних области оснаживањем националног и регионалног развојног планирања.
- 11.6 До 2020. значајно повећати број градова и људских насеља који усвајају и примењују интегрисане политике и планове у смислу инклузије, ефикасности ресурса, ублажавања и прилагођавања климатским променама, отпорности на елементарне непогоде, те развити и имплементирати, у складу са Сендаи оквиром за смањење ризика од будућих катастрофа 2015 - 2030 свеобухватно управљање ризицима од елементарних непогода на свим нивоима.
- 11.ц Подржати најмање развијене земље, између осталог и кроз финансијску и техничку помоћ, у изградњи одрживих и отпорних зграда користећи локални грађевински материјал.

12 ОДГОВОРНА ПОТРОШЊА И ПРОИЗВОДЊА

ОБЕЗБЕДИТИ ОДРЖИВЕ ОБРАСЦЕ ПОТРОШЊЕ И ПРОИЗВОДЊЕ

- 12.1 Спровести «Десетогодишњи оквир програма за одрживу потрошњу и производњу», у коме ће учествовати све земље, а развијене земље ће преузети руководећу улогу, узимајући у обзир степен развоја и капацитете земаља у развоју.
- 12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса.
- 12.3 До 2030. године преполовити светски прехранбени отпад по глави становника на нивоу малопродаје и потрошача и смањити губитке хране у производњи и ланцима снабдевања, укључујући губитке после жетве.
- 12.4 До 2020. постићи еколошки исправно управљање хемикалијама и свим облицима отпада током читавог њиховог употребног циклуса, у складу са договореним међународним оквирима, и значајно смањити њихово испуштање у ваздух, воду и земљиште како би се што више умањили њихови негативни утицаји на здравље људи и животну средину.
- 12.5 До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукацију, рециклирање и поновно коришћење.
- 12.6 Подстицати компаније, посебно велике и међународне компаније, да усвоје одрживе праксе и да интегришу информације о одрживости у своје циклусе извештавања.

- 12.7 Промовисати праксе јавних набавки које су одрживе, у складу са националним политикама и приоритетима.
- 12.8 До 2030. осигурати да људи свуда имају релевантне информације и свест о одрживом развоју и стилу живота у хармонији са природом.
- 12.a Подржати земље у развоју да јачају своје научне и технолошке капацитете како би се кретале у правцу одрживијих облика потрошње и производње.
- 12.6 Развијати и примењивати алате за праћење утицаја одрживог развоја на одрживи туризам који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.
- 12.ц Рационализовати неефикасне субвенције за фосилна горива којима се подстиче расипна потрошња отклањањем тржишних деформација, у складу са националним околностима, између осталог и кроз реструктурирање система опорезивања и фазно укидање штетних субвенција тамо где оне постоје како би дошао до изражаја њихов утицај на животну средину, узимајући у обзир у потпуности специфичне потребе и услове земаља у развоју и свдећи на најмању меру могуће негативне утицаје на њихов развој на начин који штити сиромашне и погођене заједнице.

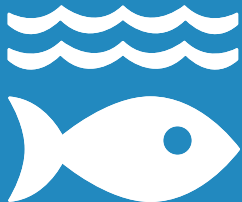
ПРЕДУЗЕТИ ХИТНУ АКЦИЈУ У БОРБИ ПРОТИВ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА И ЊИХОВИХ ПОСЛЕДИЦА*

- 13.1 Оснажити отпорност и адаптивни капацитет на опасности повезане са климатским условима и природним катастрофама у свим земљама.
- 13.2 Интегрисати мере везане за климатске промене у националне политике, стратегије и планирање.
- 13.3 Побољшати образовање, подизање свести и људске и институционалне капацитете за ублажавање климатских промена и прилагођавање, смањење њиховог утицаја и рано упозоравање.
- 13.a Применити обавезу коју су преузеле развијене земље потписнице „Оквирне конвенције Уједињених нација о климатским променама“ у циљу прикупљања 100 милијарди долара годишње до 2020. из свих извора за потребе земаља у развоју у контексту значајних активности на ублажавању негативних утицаја климатских промена и транспарентности примене, те у потпуности операционализовати Зелени климатски фонд кроз његову капитализацију, што је пре могуће.
- 13.6 Промовисати механизме за подизање капацитета за делотворно планирање и управљање у вези са климатским променама у најмање развијеним земљама, што подразумева и фокусирање на жене и младе, односно на локалне и маргинализоване заједнице.

* Прихватајући да је „Оквирна конвенција Уједињених нација о климатским променама“ примарни међународни, међувладин форум за преговарање о облицима глобалног одговора на климатске промене.

14 ЖИВОТ ПОД ВОДОМ

ОЧУВАТИ И ОДРЖИВО КОРИСТИТИ ОКЕАНЕ, МОРА И МОРСКЕ РЕСУРСЕ ЗА ОДРЖИВ РАЗВОЈ

- 14.1 До 2025. спречити и značajno смањити све врсте загађивања мора, а посебно оних активности које долазе са копна, укључујући морске отпатке и загађење нутријената.
- 14.2 До 2020. заштитити и одрживо управљати морским и обалским екосистемима како би се избегли значајни негативни утицаји, укључујући кроз јачање њихове прилагодљивости, и предузети активности за њихову обнову како би се постигло здравље и продуктивност океана.
- 14.3 Смањити и бавити се утицајем ацидификације на океан, укључујући и унапређену научну сарадњу на свим нивоима.
- 14.4 До 2020. делотворно регулисати експлоатацију рибе и окончати прекомерни риболов, као и незаконит, непријављен и нерегулисан риболов, односно деструктивне рибарске праксе, и применити научно засноване планове управљања како би се обновиле залихе риба у најкраћем могућем року, бар до нивоа на којима се може произвести максимални одрживи принос који је одређен њиховим биолошким карактеристикама.
- 14.5 До 2020. очувати најмање 10 одсто обалских и морских области, у складу са националним и међународним законима и на основу најбољих постојећих научних информација.
- 14.6 До 2020. године забранити одређене облике субвенција за рибарство које до прекомерног изловљавања рибе; укинути субвенције које доприносе незаконитом, непријављеном и нерегулисаном

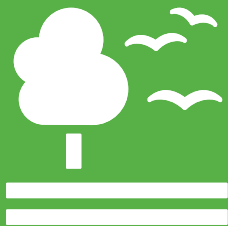

риболову и уздржати се од увођења нових таквих субвенција, признајући да је адекватан и ефикасан посебан и диференцијални третман за замље у развоју и најмање развијене земље треба да буду интегрални део преговора о субвенцијама за рибарску производњу Светске трговинске организације¹.

- 14.7 До 2030. увећати економску корист за мале острвске државе у развоју и најмање развијене земље на основу одрживог коришћења морских ресурса, између осталог и преко одрживог управљања рибарством, водопривредом и туризмом.
- 14.a Повећати научно знање, развити истраживачке капацитете и преносити поморску технологију, узимајући у обзир „Критеријуме и смернице Међувладине океанографске комисије за пренос поморске технологије“, како би се побољшало здравље океана и унапредио допринос развоју морског биодиверзитета земаља у развоју, посебно малих острвских држава у развоју и најмање развијених земаља.
- 14.6 Обезбедити приступ морским ресурсима и тржиштима за мале професионалне/занатске рибаре.
- 14.ц Унапредити очување и одрживо коришћење океана и њихових ресурса применом међународног права, као што је наведено у «Конвенцији Уједињених нација о праву мора», која пружа правни оквир за очување и одрживо коришћење океана и њихових ресурса, како стоји у ставу 158 «Будућност коју желимо».

¹ Узимајући у обзир текуће преговоре Светске трговинске организације, Агенде о развоју из Дохе, и министарски мандат из Хонг Конга.

15 ЖИВОТ НА ЗЕМЉИ

ЗАШТИТА, ОБНОВА И ПРОМОВИСАЊЕ ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ТЕРЕСТРИЈАЛНИХ ЕКОСИСТЕМА, ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ШУМАМА, БОРБА ПРОТИВ ДЕСЕРТИФИКАЦИЈЕ, И ЗАУСТАВЉАЊЕ И ПРЕОКРЕТАЊЕ ПРАВЦА ДЕГРАДАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА И ЗАУСТАВЉАЊЕ ГУБИТКА БИОДИВЕРЗИТЕТА

- 15.1 До 2020. осигурати очување, обнову и одрживо коришћење копнених и унутрашњих слатководних екосистема и њиховог окружења, посебно шума, мочварног земљишта, планина и исушеног земљишта, у складу са обавезама према међународним споразумима.
- 15.2 До 2020. промовисати имплементацију одрживог управљања свим врстама шума, зауставити крчење шума, обновити уништене шуме и повећати пошумљавање на глобалном нивоу.
- 15.3 До 2020. борити се против дезертификације, обнављати деградирано земљиште и тло, укључујући земљиште под утицајем дезертификације, суша и поплава, и тежити да се у свету неутрализује деградација земљишта.
- 15.4 До 2030. осигурати очување планинских екосистема, укључујући њихов биодиверзитет, како би се њихови капацитети унапредили тако да пружају корист која има суштински значај за одрживи развој.
- 15.5 Предузети хитне и значајне активности за смањивање деградације природних станишта, зауставити губитак биодиверзитета и, до 2020, заштитити угрожене врсте и спречити њихово истребљење.
- 15.6 Промовисати праведну и једнаку расподелу користи која проистиче из коришћења генетских ресурса и промовисати одговарајући приступ таквим ресурсима, како је то међународно договорено.

- 15.7 Предузети хитне активности како би се окончали криволов и трговина заштићеним животињским и биљним врстама и бавити се питањима потражње и понуде незаконитих производа израђених од дивљих врста.
- 15.8 До 2020. увести мере како би се спречио и значајно умањено утицај инвазивних страних врста на копнене и водене екосистеме, те контролисати или искоренити приоритетне врсте.
- 15.9 До 2020. интегрисати вредности екосистема и биодиверзитета у национално и локално планирање, развојне процесе, стратегије за смањење сиромаштва и извештаје.
- 15.a Мобилисати и значајно повећати финансијска средства из свих извора ради очувања и одрживог коришћења биодиверзитета и екосистема.
- 15.6 Мобилисати значајна средства из свих извора и на свим нивоима како би се финансирало одрживо управљање шумама и пружили одговарајући подстицаји земљама у развоју за унапређење таквог управљања, укључујући очување и пошумљавање.
- 15.ц Унапредити глобалну подршку напорима који се улажу у борбу против криволова и трговине заштићеним врстама, укључујући повећање капацитета локалних заједница да траже одрживе могућности за живот.

16 МИР, ПРАВДА И СНАЖНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

ПРОМОВИСАТИ МИРОЉУБИВА И ИНКЛУЗИВНА ДРУШТВА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ, ОБЕЗБЕДИТИ ПРИСТУП ПРАВДИ ЗА СВЕ, И ИЗГРАДИТИ ДЕЛОТВОРНЕ, ОДГОВОРНЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ НА СВИМ НИВОИМА

- 16.1 Свуда значајно смањити све облике насиља и са њима повезане стопе смртних случајева.
- 16.2 Окончати злоупотребу и експлоатацију деце, трговину децом и све облике насиља и тортуре над децом.
- 16.3 Промовисати владавину права на националном и међународном нивоу и свима осигурати једнак приступ правди.
- 16.4 До 2030. значајно смањити незаконите токове новца и оружја, побољшати проналажење и враћање украдене имовине и борити се против свих облика организованог криминала.
- 16.5 Значајно смањити корупцију и подмићивање у свим њиховим појавним облицима.
- 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.
- 16.7 Осигурати одговорно, инклузивно, партиципативно и репрезентативно доношење одлука на свим нивоима.

- 16.8 Проширити и повећати учешće земаља у развоју у институцијама глобалног управљања.
- 16.9 До 2030. за све обезбедити законски идентитет, укључујући регистрацију приликом рођења.
- 16.10 Осигурати јавни приступ информацијама и заштиту основних слобода, у складу са националним законодавством и међународним споразумима.
- 16.a Оснажити релевантне националне институције, између осталог и преко међународне сарадње, за изградњу капацитета на свим нивоима, посебно у земљама у развоју, ради спречавања насиља и борбе против тероризма и криминала.
- 16.6 Промовисати и спроводити недискриминаторске законе и политике ради постизања одрживог развоја.

17 ПАРТНЕРСТВОМ ДО ЦИЉЕВА

УЧВРСТИТИ СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ И РЕВИТАЛИЗОВАТИ ГЛОБАЛНО ПАРТНЕРСТВО ЗА ОДРЖИВ РАЗВОЈ

Финансије

- 17.1 Појачати мобилизацију домаћих ресурса, између осталог и преко међународне подршке за земље у развоју, како би се унапредили домаћи капацитети за прикупљање пореза и осталих прихода.
- 17.2 Развијене земље треба у потпуности да примене своје званичне обавезе у вези са развојном помоћи, између осталог, да дају 0,7 одсто бруто националног дохотка у програме званичне развојне помоћи за земље у развоју, од чега 0,15 до 0,20 одсто треба обезбедити за најнеразвијеније земље. Пружаоци помоћи се охрабрују да поставе циљ од минимум 0,20 одсто.
- 17.3 Мобилисати додатна финансијска средства из вишеструких извора за потребе земаља у развоју.
- 17.4 Помоћи земљама у развоју да постигну дугорочну одрживост развоја кроз координисане политике усмерене ка очувању начина за финансирање дугова, отпис дугова и реструктурирање дугова на примерен начин и бавити се спољним дуговима високо задужених сиромашних земаља како би се умањиле дужничке невоље.

- 17.5 Усвојити и применити планове промовисања инвестирања за најнеразвијеније земље.

Технологија

- 17.6 Унапредити сарадњу Север–Југ, Југ–Југ и триангуларну регионалну и међународну сарадњу у области науке, технологије и иновација, као и приступ овим областима, и унапредити дељење знања према зајамно договореним условима, између осталог и кроз унапређену координацију у оквиру постојећих механизма, а посебно на нивоу Уједињених нација, као и кроз глобалне механизме управљања технологијама.
- 17.7 Промовисати развој, пренос, ширење и дифузију еколошки исправних технологија у земље у развоју на позитивним основама, укључујући концесионалне и преференцијалне основе, а према узајамном договору.
- 17.8 До 2017. у потпуности операционализовати технолошке банке и механизам за изградњу капацитета у најнеразвијенијим земљама у области науке, технологије и иновација, те унапредити

коришћење иновативних технологија, а посебно информационе и комуникационе технологије.

Изградња капацитета

- 17.9 Унапредити међународну подршку за примену делотворне и циљане изградње капацитета у земљама у развоју како би се подржали национални планови за примену свих одрживих развојних циљева, између осталог и кроз сарадњу Север–Југ, Југ–Југ, односно кроз триангуларну сарадњу.

Трговина

- 17.10 Промовисати универзални, заснован на правилима, отворен, недискриминаторан и правичан мултилатерални систем размене под окриљем Светске трговинске организације, између осталог и преко закључивања преговора у оквиру њене „Развојне агенде из Дохе“.
- 17.11 До 2020. значајно повећати нивое извоза земаља у развоју, посебно у циљу удвостручавања удела најнеразвијенијих земаља у светском извозу.
- 17.12 Остварити благовремену и трајну примену тржишних приступа без царина и квота за све најнеразвијеније земље у складу са одлукама Светске трговинске организације, између осталог и тако што ће се обезбедити да преференцијална правила о пореклу која се примењују на увоз из најнеразвијенијих земаља буду транспарентна и једноставна, односно да олакшавају приступ тржиштима.

Системска питања

Кохерентност институција и политика

- 17.13 Унапредити глобалну макроекономску стабилност, између осталог и кроз координацију политика, односно кохерентност политика.
- 17.14 Унапредити кохерентност политика за потребе одрживог развоја.

- 17.15 Поштовати област и вођство политика сваке земље како би се успоставиле и примењивале политике усмерене ка искорењивању сиромаштва и постизању одрживог развоја.

Партнерста између више заинтересованих страна

- 17.16 Унапредити глобално партнерство за постизање одрживог развоја, употпуњено вишестраним партнерствима која мобилишу и деле знања, стручност, технологију и финансијска средства, како би се пружила подршка за постизање циљева одрживог развоја у свим земљама, а посебно у земљама у развоју.
- 17.17 Подржати и промовисати делотворна јавна и јавно-приватна партнерства, односно партнерства цивилног друштва, градећи их на искуствима и стратегијама проналажења ресурса за партнерства.

Подаци, праћење и одговорност

- 17.18 До 2020. унапредити подршку за изградњу капацитета земаља у развоју, укључујући најнеразвијеније земље и мале острвске државе у развоју, како би се значајно повећала доступност висококвалитетних, благовремених и поузданих података разврстаних по доходу, полу, старости, раси, етничкој припадности, миграторном статусу, инвалидитету, географској локацији и осталим карактеристикама које су релевантне у датим националним контекстима.
- 17.19 До 2030. надоградити постојеће иницијативе како би се развила мерила напретка у одрживом развоју, комплементарно мерењу бруто домаћег производа, те подржати стварање капацитета који се тичу статистичких података у земљама у развоју.

United Nations
SERBIA

Тим Уједињених нација у Србији

Булевар Зорана Ћинђића 64

11070 Нови Београд, Србија

Тел: (+381) 11 4155300

Факс: (+381) 11 4155300

www.rs.one.un.org

